

Herstel Historische Buitenplaats Vilsteren (deel 2)

Johan van Lenthe

In het eerste deel over het herstel van de buitenplaats (in De Tuinbaas 44) heb ik verhaald over de aanplant van circa 40.000 bloembollen, die zijn geplant op het voorplein van Huis Vilsteren. In dit tweede deel wil ik graag vertellen over het opnieuw zichtbaar maken van het sterrenbos: een padenstructuur in het bos waarbij meerdere rechte paden op een punt bij elkaar komen.

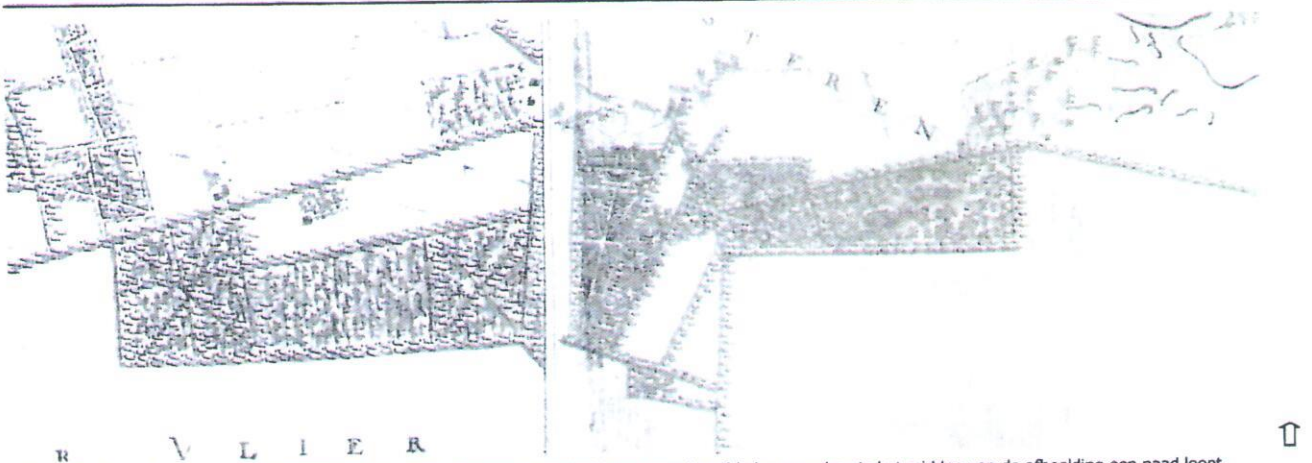
Radiaalsgewijs rondom Huis Vilsteren en aan weerszijden van de Vilsterseweg is sprake van grootschalige tuin- en parkaanleg in landschapsstijl en formele stijl. De ontwikkeling van de oorspronkelijk geheel en thans gedeeltelijk tot het landgoed behorende bebouwing tot dorp, heeft tot de in Nederland unieke situatie geleid dat de agrarische dorpskern met de kerk en de molen door deze grootschalige parkaanleg worden omsloten en in de wandeling een belangrijke beeldbepalende waarde vertegenwoordigen. De oudste delen van het park strekken zich uit aan de zuidzijde van de Vilsterseweg en werden vanaf circa 1730 door

eigenaar Alexander van Grootvelt en na diens dood in 1774 door zijn broer Willem van Grootvelt aangelegd. Al in 1730 is er sprake van *cingels en plantagien*; of dit ook het sterrenbos ten zuiden van het huis betreft is niet bekend.

Op de Hottingerkaart, ca. 1788, is voor het eerst te zien dat ten zuiden van het huis een stervormig lanenpatroon zich uitstrekt van de Buitenhof door het Gravenpark naar de Steren. Aan de oostzijde van de Buitenhof ligt in de Gernerbelten ook een sterrenbos. De lanen verbinden de verschillende parkdelen met elkaar.

In 1794 wordt er in een deel van het sterrenbos van de Buitenhof een slingerbos in landschapsstijl aangelegd en beplant met eiken, beuken en berken. In 1811 volgt het Gravenpark dat wordt verlandschappelijkt door Georg Anton Blum. Waarschijnlijk is in dit jaar ook de Steren verlandschappelijkt. In 1836 wordt in de Gernerbelten een slingerpad aangelegd.

Op de Veldminuut uit 1851 is voor het eerst een aanleg in landschapsstijl zichtbaar in alle sterrenbossen.

Afb. 5.42 Sterrenbossen op de Hottingerkaart ca. 1788. Vilsteren is verdeeld over twee kaartbladen waardoor in het midden van de afbeelding een naad loopt.

Afb. 5.43 Sterrenbossen met de verlandschappelijking op het Veldminuut 1851. Vilsteren is verdeeld over twee kaartbladen waardoor er een naad door de afbeelding loopt.

Middelpunt van nieuw aangelegde lanen

De Achterste Steren, een voormalig sterrenbos is weer zichtbaar gemaakt. Delen van het oude sterrenbos die nog terug te vinden waren, zijn in ere hersteld. Sterrenbossen horen bij de zogenaamde Franse landschapsstijl. Begin 19e eeuw raakte dit uit de mode en werd overgegaan op de Engelse landschapsstijl. Hierbij horen juist kronkelende paden, waterpartijen en dergelijke. Bij het herstel is er voor gekozen beide stijlen te combineren. Een deel van de greppels uit de geometrische aanleg is bij de verlandschappelijking vergraven tot een verslingerde vijver. De waterpartij nabij het centrum van het sterrenbos is daarom ook weer in ere hersteld.

Dichtgeslibde vijver in landschapsstijl

Ook wordt gewerkt aan het versterken van de geometrische laanstructuur van de sterrenbossen. De lange zichtlijnen van het sterrenbos moeten de verschillende parkdelen weer met elkaar verbinden. De beplanting van de terreindelen moet op elkaar aansluiten om meer samenhang te creëren. Verder wordt de landschapsstijl versterkt door duidelijke wandelpaden; een rondwandeling is bedoeld om te wandelen van tafereel naar tafereel. De paden moeten doorlopende routes vormen en uitnodigen tot de rondwandeling.

Uitgebaggerde vijver in de nieuwe stijl